

РЕШЕНИЕ № 272
гр.София, 17 юли 2009 година

В ИМЕТО НА НАРОДА

Върховният касационен съд на Република България, Трето наказателно отделение в съдебно заседание на четвърти юни две хиляди и девета година в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: САША РАДАНОВА

ЧЛЕНОВЕ: ПАВЛИНА ПАНОВА

СЕВДАЛИН МАВРОВ

със секретар Иванка Илиева

при участието на прокурора Красимира Колова

изслуша докладваното от председателя (съдията) Павлина Панова

наказателно дело под № 276/2009 година

Касационното производство е образувано по протест на прокурор от Софийската апелативна прокуратура, жалба от повереника на частните обвинители Б. и А. Т. и жалба от защитника на подсъдимия Б. Е. Г. срещу решение № 1 от 24.III.2009 год. по внохд № 635/2008 год. на Софийския апелативен съд.

Протестът на прокурора е срещу отлагането от изтърпяване на наложеното на подсъдимия наказание лишаване от свобода. Иска отмяна на въззивното решение и връщане делото на апелативния съд за ново разглеждане.

Жалбата от повереника на частните обвинители е с позоваване на всички касационни основания по чл.348, ал.1 НПК, а доводите в тяхна подкрепа се отнасят единствено до явната несправедливост на наложената на Г. кумулативна санкция. Искането за увеличаване на лишаването от свобода за срок, „не по-малък от средния на предвиденото в закона” и увеличаване срока на лишаване от правоуправление на „около 9 години”, се свързва с такова за отмяна на решението и връщане делото на апелативния съд за ново разглеждане.

Жалбата от защитника на подсъдимия също е на всички касационни основания. За нарушение на материалния закон се счита неприемането от двете съдебни инстанции на съпричиняване на настъпилото със съставомерни последици пътнотранспортно произшествие от с. на „водача К. ”. За съществено процесуално нарушение се сочи отказът на първата инстанция да уважи направеното от страната на подсъдимия искане за разглеждане на делото „по реда на гл.27 НПК”, а явната несправедливост на наложената на Г. кумулативна санкция се обосновава с допуснатото процесуално нарушение, явило се пречка, лишаването на подсъдимия от свобода да се определи при условията на чл.55, ал.1, т.1 НК/в жалбата е допусната очевидна грешка с посочване на процесуалната, а не на материалната наказателноправна норма/. И в тази жалба искането е за отмяна на въззивното решение и връщане на делото за ново разглеждане с цел отстраняване на соченото процесуално нарушение.

В съдебно заседание страните, възразили срещу правилността на въззивното решение, поддържат направените оплаквания и искания.

Върховният касационен съд установи:

С присъда № 14 от 13.V.2008 год. по нохд № 4208/2007 год. на Софийския градски съд, Б. Е. Г. е признат за виновен в това, че на 17.III.2007 год. по бул.“Цариградско шосе” в София е управлявал лек

автомобил МЕРЦЕДЕС Е 220 с рег. № С* в пияно състояние и с превишена скорост, при което е допуснал пътнотранспортно произшествие и по непредпазливост е причинил смъртта на 43-годишния Е. Благовестов Т., за което и на основание чл.343, ал.3, предл.първо, б."б", предл.първо НК е осъден на 5 години лишаване от свобода, които да изтърпи при лек първоначален режим и за срок от 7 години е лишен от правото да управлява моторно превозно средство. В полза на А. С. Т. и Б. Г. Т.-родители на загиналия-са присъдени по 50 000 лева за обезщетяване на причинените им неимуществени вреди.

С обжалваното и протестирано въззивно решение, сроковете на наложените на Г. лишаване от свобода и от правото да управлява моторно превозно средство са намалени съответно на 3 и 5 години, като лишаването от свобода е отложено от изтърпяване за изпитателен срок от 5 години.

По жалбата от защитника на подсъдимия Б. Г.

Жалбата е отчасти основателна.

Не са основателни оплакването за допуснато нарушение на материалния закон, което не е развито като касационно основание по смисъла на чл.348, ал.2 НПК-неправилно прилагане на закона или неприлагане на закона, който е следвало да се приложи съобразно приетите за установени факти – както и това за явна несправедливост на наложената на Г. кумулативна санкция, в подкрепа на което не са изложени каквито и да било доводи, за да бъде обсъждано.

Основателно е възражението за допуснато от първоинстанционния съд нарушение с процесуалнонезаконосъобразният му отказ да уважи направеното от страната на подсъдимия в проведеното на 7.III.2008 год. съдебно заседание искане за провеждане на съкратено съдебно следствие по реда на чл.372, ал.4 НПК. Това нарушение въззивният съд е констатирал, приел е, че може да го отстрани сам с определяне на наказанието съгласно чл.55 НК /мотиви на л.3 и 4 от въззивния акт, съответно л.203 и 204 от възз.дело/, в какъвто смисъл са задължителните по приложението на закона указания, дадени от ВКС в Т. Р. 1-2008 год., ОСНК, т.9, но е пропуснал да го стори, тъй като е намалил срока на наложеното на Г. наказание лишаване от свобода до, но не и под минимума от 3 години, предвиден в специалната материалноправна норма. Нарушението е отстранимо и сега, въпреки законодателното изменение със създаването на новия чл.369а НПК, с оглед на § 65 от Преходните и заключителни разпоредби към ЗИДНК/обн., ДВ, бр.27 от 10.IV.2009 год./, допускащ отклонение от правилото на чл.3 НПК.

По протеста и жалбата от повереника на А. и Б. Т.

Протестът и жалбата са също отчасти основателни, доколкото с тях се оспорва правилността на прилагането на условното осъждане. Не могат да бъдат споделени съжденията на въззивния съд, че след като и чл.36, и чл.66, ал.1 НК поставят на първо място постигане чрез наказанието на специално-превантивните му цели, то генерално-превантивните такива са едва ли не без значение, че „многобройността на пътните инциденти, завършили със смърт“ представляват незначителни и без всякакво отражение върху обществото ни епизоди, негодни „да препятстват приложението на условното осъждане за подобен род непредпазливи престъпления“. Истината за пътните инциденти, обаче, е много далеч от високомерната дистанцираност, с която си е позволил да я коментира въззивния съд и е обект на пълна обществена нетърпимост независимо от личността на дееца или на пострадалите лица. Тази нетърпимост, от която съдът не може и няма моралното право да се разграничава, не се влияе от „значими“ или не „дела по сходни казуси“-такива дела няма, тъй като за всеки човек, неговият и този на близките му живот е най-значим независимо от оценката, която други са му дали. Този „род непредпазливи престъпления“, както въззивният съд се е изразил, поради своята масовост и затова рязко отличаващи се сред останалите непредпазливи престъпления, отдавна са обект на по-специално внимание и наложила се далеч по-голяма строгост при санкционирането им в сравнение със сродните им деяния. Строгостта е още по-оправдана тогава, когато деецът съзнателно се е поставил в невъзможност да реагира адекватно на динамиката в пътната обстановка, каквато адекватна реакция е изключена и при пияното състояние, и при движението с висока скорост, до практическата ѝ липса при степента на алкохолно опиване у подсъдимия и при скоростта, с която е управлявал автомобила. Изключително високата степен на обществена опасност на извършеното от Г. престъпление, определяща се не само и не толкова от предвидената за него санкция, колкото от многократната и ежедневна повтаряемост на тези престъпления с крайно негативни последици за всеки пострадал, за неговите близки и за обществото ни като цяло, изключват прилагането на

условното осъждане само защото деецът бил с чисто съдебно минало, положително характеризирани и показвал закъсняло разкаяние. К. е сторил противното, въззивният съд е допуснал определянето на явно несправедливо наказание, което налага отмяна на съдебния му акт и връщане на делото за ново разглеждане.

С оглед на горното и чл.354, ал.1, т.4 НПК, ВКС в състав от трето наказателно отделение

РЕШИ:

ОТМЕНЯ решение № 1 от 24.III.2009 год. по внохд № 635/2008 год. на Софийски апелативен съд и **ВРЪЩА** делото на същия съд за ново разглеждане от съдебното заседание.

Решението е окончателно.

ПРЕДСЕДАТЕЛ: [подпис]

ЧЛЕНОВЕ: 1. [подпис]

2. [подпис]

ОСОБЕНО МНЕНИЕ на съдия ПАВЛИНА ПАНОВА

по НОХД № 276 / 09

по описа на III н.о. на ВКС

Изязвавам несъгласие със становището на мнозинството на съдебния състав по отношение на необходимостта от налагане на подс. Б. Г. на ефективно наказание „лишаване от свобода“.

Считам, че решението на въззивния съд в тази част е напълно мотивирано и липсват основания да се счита, че прилагането на разпоредбата на чл. 66 от НК и отлагането на изпълнението на наказанието „лишаване от свобода“ прави наложеното наказание явно несправедливо.

Въззивният съд е изложил изключително мотивирани съображения за своята преценка на предпоставките, визирани в чл. 66 ал.1 от НК, позволили му да направи извода, че за поправянето и превъзпитанието на подс. Г. не е необходимо той ефективно да изтърпи наложеното му наказание „лишаване от свобода“. Тези изводи са напълно съобразени с изискването на нормата на закона и с предпоставките, съдържащи се в нея – наложеното наказание „лишаване от свобода“ да е до три години лишаване от свобода, подсъдимият да не е осъждан до момента на наказание „лишаване от свобода“ за престъпление от общ характер, както и за постигане на целите на наказанието и най-вече за поправянето и превъзпитанието на дееца да не се налага изтърпяването на наказанието.

Докато първите две предпоставки са обективни такива, то третата е свързана с всеки конкретен случай и с особеностите на дееца. Затова и законодателят поставя акцент върху индивидуалната превенция на наказанието при обсъждането на възможността за отлагане на неговото изпълнение. Това от своя с. предполага констатиране на съответни индивидуални особености и характеристика на конкретния деец, които в своята съвкупност да предпоставят възможност за негово поправяне и превъзпитание без ефективно изтърпяване на наложеното наказание. По отношение на конкретния подсъдим Г. считам, че въззивният съд е

направил обоснована преценка, че и третата предпоставка е налице, за да се приложи чл. 66 ал.1 от НК по отношение на наказанието „лишаване от свобода“. Подсъдимият е с много добри характеристични данни, за него не са събрани данни да е допускарл други нарушения на правилата за движения, а още по-малко да е склонен към управление на МПС след употреба на алкохол, въпреки отказа на първоинстанционния съд да приложи процедурата по чл. 371 ал.1 т.2 от НПК, той е направил самопризнания, демонстрирал е искрено разкаяние. Не следва да се изолира обстоятелството, че престъплението е непредпазливо и е осъществено чрез допускане на нарушение само на едно правило за движение. Правилната оценка на значението и на тежестта на всички тези обстоятелства определя, че за постигане на целта на индивидуалната превенция спрямо подс. Г. и преимуществено за неговото поправяне, изведена като основан в разпоредбата на чл. 66 ал.1 от НК, на която следва да се отдаде приоритет, не е наложително наказанието „лишаване от свобода“ да бъде изтърпяно. Изолирането му от обществото и поставянето му в затворническа среда не би имало поправителния и превъзпитателен ефект, целян от закона, доколкото персоналната характеристика на конкретния деец сочи на възможност за постигане на тези цели и докато той е на свобода. Ефектът на наказателното въздействие може, както е преценил и въззивният съд, да бъде обезпечен с отлагането на изтърпяването на определеното наказание „лишаване от свобода“ за максималнодопустимия от закона срок. Именно изпитателният срок ще постави на проверка волята на подсъдимия да коригира поведението си и да насочи същото към спазване на нарушения закон и да се въздържа от престъпна дейност, доколкото в случай на осъществяване на ново престъпление ще следва да изтърпи и наложеното наказание. Въздържанието от престъпно поведение, както и коригиране на поведението към стриктно спазване на правилата за движение са конкретните проявления, чрез които подсъдимият би демонстрирал своето поправяне и превъзпитание.

К. приема, че високият ръст на подобни престъпления обуславя и по-строга репресия, изразяваща се в необходимост от ефективно изтърпяване на наказанието „лишаване от свобода“, мнозинството от съдебния състав всъщност поставя акцент върху генералната превенция на чл. 36 от НК, което не е смисъла на разпоредбата на чл. 66 от НК. Не смятам, че генералната превенция следва да се игнорира, но не тя трябва да има приоритет при обсъждането на предпоставките за приложението на чл. 66 от НК. В противен случай би се стигнало до налагане на санкция, която удовлетворява обществото, но не поправя и превъзпитава дееца, спрямо когото се налага, тъй като го дистанцира от самото общество. За да въздейства предупредително и възпиращо върху останалите членове на обществото, една санкция трябва преди всичко да превъзпитава и поправя самия деец, спрямо когото се налага.

Поради тези съображения считам, че делото не следва да се връща за ново разглеждане на въззивния съд с указания за налагане на ефективно наказание, тъй като съдът правилно е приложил разпоредбата на чл. 66 ал.1 от НК.

Констатираното нарушение – налагане на наказание, несъобразено с указанията, дадени с ТР № 1/2009 г. по ТД №1/2008 г. относно компенсацията на подсъдимия при неоснователен отказ на първата инстанция да приложи съкратеното съдебно следствие, би могло да бъде отстранено и от самия касационен съд чрез намаляване на наложеното от въззивния съд наказание.

С оглед на тези мотиви считам, че ВКС следваше да реши делото по същество, без да го връща за ново разглеждане на Софийски апелативен съд.

СЪДИЯ:

/ ПАВЛИНА ПАНОВА /